

PRACE DYPLOMOWE

wykonane

W INSTYTUCIE HISTORII KOŚCIOŁA KUL

w latach 1973-1977

I. ROZPRAWY DOKTORSKIE I DYSERTACJE LICENCJACKIE

WSTĘP

Dorobek naukowy Instytutu Historii Kościoła KUL w dużej mierze zawarty jest w wykonanych tam, pod kierunkiem samodzielnych pracowników nauki, rozprawach doktorskich, dysertacjach licencjackich i pracach magisterskich. Niniejszy zbiór streszczeń jest kontynuacją dzieła prezentacji owych prac, publikowanych w „Rocznikach Teologiczno-Kanonicznych” (19:1972 z. 4 s. 5-161; 20:1973 z. 4 s. 101-164; 21:1974 z.4 s. 117-187). Zestaw niniejszy obejmuje 6 streszczeń prac doktorskich, 15 streszczeń i anonsów dysertacji licencjackich oraz 72 streszczenia prac magisterskich.

Z punktu widzenia chronologicznego i tematycznego należy stwierdzić, że prezentowane prace dotyczą wszystkich głównych epok dziejów kościelnych. Jednakże bliższe zapoznanie się z nimi prowadzi do wniosku, że zasadnicza tematyka zamyka się wyłącznie w epoce nowożytnej i najnowszej, a dotyczy bezpośrednio dziejów Kościoła w Polsce. Poza rozprawą ks. F. Drączkowskiego na temat chrześcijaństwa II/III w., a także niewielkimi fragmentami rozprawy ks. J.H. Zbudniewka ZP dotyczącymi piśmiennictwa paulińskiego z późnego średniowiecza — problematyka pozostałych prac dotyczy nowożytnej i najnowszej epoki dziejów Kościoła w Polsce. Zamyka się ona w trzech zasadniczo kręgach zagadnień: 1. ustrój i organizacja Kościoła; 2. działalność Kościoła; 3. życie religijne chrześcijan.

Do grupy prac omawiających wybrane zagadnienia ustroju i organizacji Kościoła należy najpierw zaliczyć obie rozprawy ks. L. Królika. Jego rozprawa doktorska

prezentuje dzieje diecezji łuckiej i brzeskiej w XVI-XVIII w. (rozprawy doktorskie — nr 5), a dysertacja licencjacka omawia organizację dekanalną na terenach tejże diecezji w XVII-XVIII w. (dysertacje licencjackie — nr 6). Do grupy tej należą także duże fragmenty pracy doktorskiej o. Zenona Pięty OFMConv. o losach polskich klarysek w czasach rozbiorów (rozprawy doktorskie — nr 4).

Bodaj najszersze odbicie znalazła w omawianych pracach działalność Kościoła, prowadzona na wielu płaszczyznach i w wielu kierunkach. Działalność związana z piśmiennictwem, nauką i szkolnictwem była podejmowana przynajmniej przez kilku autorów. I tak ks. R. Nir zajął się bibliotekami naukowymi w Polsce po 1945 r. (prace doktorskie — nr 2). Ks. J. H. Zbudniewek badał kopiarze dokumentów paulińskich do końca XVII w. (rozprawy doktorskie — nr 3). Ks. A. Zapart wnikliwie przedstawił stan szkolnictwa parafialnego w archidiakonacie sandomierskim od XVI do XVIII w. Natomiast ks. R. Nir omówił stosunek XVI-wiecznego polskiego biskupa, Andrzeja Krzyckiego, wobec reformacji, a konkretnie wobec luteranizmu (dysertacje licencjackie — nr 4). Wreszcie ks. J. Kowalik OMI przedstawiając rolę „Dziennika Kujawskiego” w walce z germanizacją na przełomie XIX i XX w., nawiązał do wątków religijnych i kościelnych, jakie kultywowało wymienione pismo szukając z jednej strony popularności wśród czytelników, a z drugiej strony wpływając na ich mentalność (dysertacje licencjackie — nr 5). Należy zauważyć, że praca ks. Kowalika zaprezentowała tę dziedzinę działalności kościelnej, w której dominował laikat. Podobną problematykę poruszała dysertacja ks. H. Borcza o bractwach religijnych diecezji przemyskiej w połowie XVIII w. (dysertacje licencjackie — nr 9) — jako że w bractwach w sposób szczególny ujawniała się religijna aktywność laikatu. Działalność, natomiast o charakterze przede wszystkim charytatywnym przyświecała Siostrom Zmartwychwstankom podczas Powstania Warszawskiego, które to zagadnienie szeroko przedstawiła s. L. Mistecka (dysertacje licencjackie — nr 11).

Do grupy rozpraw omawiających na pierwszym miejscu życie religijne chrześcijan należą 2 prace doktorskie, które tworzą rodzaj ram czasowych dla prezentowanego tu dorobku Instytutu Historii Kościoła KUL. Wspomniany już ks. F. Drączkowski zajął się mianowicie formami i zasadami pierwszych wspólnot chrześcijańskich, biorąc za podstawę spuściznę literacką Klemensa Aleksandryjskiego (rozprawy doktorskie — nr 1). Tymczasem ks. A. Nadolny omówił opiekę duszpasterską nad dziećmi i młodzieżą polską na terenach Niemiec Zachodnich w latach 1945-1965 (rozprawy doktorskie — nr 6).

Ilość i poziom prac doktorskich i licencjackich świadczą o tym, że Instytut Historii Kościoła KUL ma ciągle duże osiągnięcia na polu badań przeszłości chrześcijaństwa, a zwłaszcza dziejów Kościoła w naszej ojczyźnie. Niniejsze wprowadzenie chce zasygnalizować jedynie tematy wiodące, czy to odnośnie do całości prezentowanych prac, czy to w wypadku każdej pracy branej indywidualnie. Oprócz tych motywów wiodących są tam oczywiście także liczne i ciekawe wątki pokrewne, których prześledzenie będzie już zadaniem uważnego czytelnika.